

คอลัมน์ “เศรษฐศาสตร์เจ้าพระยา”

นิตยสารผู้จัดการรายเดือน ฉบับเดือนพฤษภาคม 2546

ภาษาสงครามอิรัก

รังสรรค์ ทัศนะพรพันธุ์

การรุกรานประเทศอิรัก ซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกาและบริวาร อันประกอบด้วยสหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สเปน และประเทศอื่นๆ นอกจากจะมีมิติด้านสงครามแล้ว ยังมีมิติด้านภาษาอีกด้วย ประเทศคู่สงครามทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายคัดค้านการทำสงครามต่างประดิษฐ์คำเพื่อใช้ภาษาห้ำหั่นกัน หรือประดิษฐ์คำเพื่อบรรยายปรากฏการณ์แห่งสงคราม

ผมลองรวบรวมคำที่ประดิษฐ์ขึ้นอันเนื่องมาจากสงครามอิรัก แล้วนำมาจัดหมวดหมู่แหล่งข้อมูลอาศัยหนังสือพิมพ์และ *Online News Services* โดยเฉพาะอย่างยิ่ง *BBC News* และ *The Guardian*

องค์การสหประชาชาติกับสงครามอิรัก

สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรพยายามแสวงหาความชอบธรรมในการทำสงครามอิรักด้วยการขอมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ก่อนการปะทุของสงครามอิรัก สหประชาชาติมีมติที่ 1441 ให้อำนาจคณะผู้แทนสหประชาชาติในการตรวจสอบอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างร้ายแรงในอิรัก และให้อิรักส่งมอบอาวุธเหล่านั้น

Serious Consequences หากอิรักไม่ส่งมอบหรือทำลายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างร้ายแรง อิรักจะต้องเผชิญ **Serious Consequences** ซึ่งการตีความของยอร์ช บุช จูเนียร์ และโทนี แบลร์ หมายถึงสงคราม แต่นายจ๊าก ซีอี และนายวลาดีเมียร์ ปูติน ตีความว่า ร้ายแรงน้อยกว่าสงคราม

Automacity ฝ่ายที่ต้องการทำสงครามอ้างว่า มติองค์การสหประชาชาติที่ 1441 ให้อำนาจในการทำสงครามอิรักได้เลย โดยไม่ต้องขอมติใหม่ อย่างไรก็ตาม นายโทนี แบลร์ โน้มน้าวให้นายยอร์ช บุช จูเนียร์ รอมติใหม่ขององค์การสหประชาชาติก่อนยุทธการพิชิตอิรัก ฝ่ายกระหายสงครามเรียกมติที่สองนี้ว่า **The Eighteenth Resolution**

นายโทนี่ แบลร์ เสนอญัตติการทำสงครามอิรักเพื่อขอมติจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ นายโรบิน คุก รัฐมนตรีต่างประเทศอังกฤษเรียกความพยายามนี้ว่า Heroic Efforts นายโรบิน คุก เตรียมลาออกจากตำแหน่ง หากอังกฤษเข้าร่วมสงครามอิรัก โดยมีได้รับความเห็นชอบจากองค์การสหประชาชาติ นายคุกลาออกจากตำแหน่งในเวลาต่อมาสนใจปรารถนา

Blue Ink ญัตติที่รื้อขอมติจากสหประชาชาติ ต้องจัดพิมพ์ด้วยหมึกสีน้ำเงิน และแจกจ่ายให้สมาชิกพิจารณาล่วงหน้าอย่างน้อย 24 ชั่วโมง ข้อเสนอของนายโทนี่ แบลร์ ซึ่งจัดพิมพ์ด้วย Blue Ink แล้ว ไม่มีโอกาสแปรเป็นญัตติที่สอง เนื่องจากสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรรวบรวมคะแนนเสียงได้ไม่มากพอ และมีประเทศมหาอำนาจอื่นจ้องใช้สิทธิยับยั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝรั่งเศสและรัสเซีย

Legs of Responsibility ยอร์ช บุช จูเนียร์ บริภาษสหประชาชาติอย่างสาหัสเสียทีเสียในฐานที่ไม่ให้ความชอบธรรมแก่สหรัฐอเมริกาในการรุกรานอิรัก พร้อมทั้งส่ำทับว่า สหประชาชาติจะต้องพยายามฟื้นคืนบทบาทหลังสงครามอิรัก โดยนำ 'ขาแห่งความรับผิดชอบ' กลับคืนมา

ประเทศคู่สงคราม

สหรัฐอเมริกาและอังกฤษเป็นหัวหอกในการรุกรานอิรัก เมื่อกองทัพของประเทศทั้งสองเริ่มยกพลเข้าสู่อิรัก นายพลโคลิน พาวเวลล์ รัฐมนตรีต่างประเทศอ้างว่า มีพันธมิตรร่วมสงคราม 45 ประเทศ ในจำนวนนี้ 15 ประเทศยังไม่พร้อมที่จะเปิดเผยชื่อ ผู้นำอเมริกันเรียกพันธมิตรเหล่านี้ว่า Coalition of the Willing อันหมายถึง พันธมิตรของประเทศที่ต้องการร่วมรุกรานอิรัก คอลัมน์นิสต์บางคนทักท้วงว่า แท้ที่จริงแล้ว สหรัฐอเมริกามีได้ต้องการ Coalition of the Willing หากแต่ต้องการ Coalition of the Billing อันหมายถึงพันธมิตรของประเทศที่ต้องการร่วมรับภาระต้นทุนการรุกรานอิรัก อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการเปิดเผยรายชื่อประเทศที่ร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการรุกรานอิรัก ประชาชาติจึงถึงบางอ้อว่า สหรัฐอเมริกามัวนิ่ง เพราะบางประเทศมิได้มีนโยบายสนับสนุนการรุกรานอิรัก ดังเช่นประเทศไทย แต่กลับปรากฏในรายชื่อพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา

Old Europe ยุโรปตึกดำบรรพ์เป็นคำที่นายโดนัลด์ รัมสเฟลด์ รัฐมนตรีกลาโหมอเมริกัน ใช้เรียกกลุ่มประเทศยุโรปที่คัดค้านการรุกรานอิรัก โดยหมายถึงฝรั่งเศส และเยอรมนี โดยเฉพาะ การขนานนามเช่นนี้สร้างความไม่พอใจแก่ประธานาธิบดีฝรั่งเศสพอสมควร

Axis of Weasel หมายถึงกลุ่มประเทศที่คัดค้านการทำสงครามกับอิรัก อันประกอบด้วยฝรั่งเศส เยอรมนี รัสเซีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน weasel เป็นสัตว์เลื้อยคลานตัวนอม รูปร่างคล้ายแมว ปกติมีผิวสีน้ำตาลปนแดง แต่จะเปลี่ยนสีในฤดูหนาว นอกจากนี้ weasel ยังเป็นชื่อเรียก

ยานพาหนะขนาดเล็กที่ขับเคลื่อนบนหิมะ น้ำแข็ง หรือทราย มีลักษณะเป็นยานพาหนะสะเทินน้ำสะเทินบก หนังสือพิมพ์ *The New York Post* เปรียบเทียบคณะผู้แทนฝรั่งเศสและเยอรมนีในสหประชาชาติว่าเป็น Weasels คำว่า Axis of Weasels มาจาก ScrappleFace.com เนื่องจาก weasel มีสีผิวที่ไม่แน่ชัด Axis of Weasels อาจหมายถึง กลุ่มจิ้งจกเปลี่ยนสี ซึ่งเป็นการเพ่งพินิจจากค่ายอเมริกัน

That Country เซอร์เจอร์มี กรีนสต็อก (Jeremy Greenstock) เอกอัครราชทูตสหราชอาณาจักรประจำองค์การสหประชาชาติอภิปรายการขอมติคณะมนตรีความมั่นคงในการทำสงครามอิรัก และกล่าวถึงประเทศหนึ่งที่ย่างหมัดในการใช้สิทธิยับยั้ง ทั้งที่ผู้แทนอิรักยังมีทันอภิปรายคัดค้าน ท่านเซอร์กล่าวถึง **That Country** โดยมีได้เอ่ยชื่อ แต่ชี้นิ้วไปยังคณะผู้แทนฝรั่งเศส

Mercenaries แปลว่า ทหารรับจ้าง นายโมฮัมเหม็ด ซาฮิด อัล-ซาฮาฟ (Mohamed Said al-Sahaf) รัฐมนตรีสารสนเทศอิรัก กล่าวถึงกองทัพอเมริกันและอังกฤษว่าเป็นทหารรับจ้างโดยที่มีค่าขนตามติดมาเป็นชุด บางครั้งก็เรียกกองทัพทั้งสองว่าเป็น Devils (ปีศาจ) Tyrants of the Century (ทรราชแห่งศตวรรษ) Superpower of Villains (มหาอำนาจจอมวายร้าย) และท้ายที่สุด Superpower of Al Capone (มหาอำนาจ อัล คาโปน)

เหตุผลในการรุกรานอิรัก

Liberators Not Conquerors รัฐบาลอเมริกันอ้างเหตุผลในการรุกรานอิรักว่า ประชาชนชาวอิรักตกอยู่ภายใต้แอกแห่งการข่มขู่ของซัดดัม ฮุสเซน มาเป็นเวลาช้านาน การรุกรานอิรักเป็นปฏิบัติการเพื่อปลดชาวอิรักออกจากแอกแห่งทรราช กองทัพอเมริกันเป็น **Liberators** มิใช่ **Conquerors** ยอร์ช บุษ จูเนียร์ บอกรองทหารอเมริกันเช่นนั้น

Democracy Domino รัฐบาลอเมริกันอ้างเหตุผลว่า การรุกรานอิรักก็เพื่อเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองการปกครอง จากระบอบเผด็จการมาเป็นระบอบประชาธิปไตย หากสามารถสถาปนาระบอบประชาธิปไตยในอิรักได้ ก็จะเป็นแบบอย่างแก่ประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางและภูมิภาคอื่นได้ ผู้นำอเมริกันสายเหยี่ยวมองการณ์ในด้านดีว่า การกำจัดซัดดัม ฮุสเซน จะก่อให้เกิดปรากฏการณ์ **Democracy Domino** กล่าวคือ ประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ละประเทศสองประเทศ จะเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองการปกครองเป็นประชาธิปไตย ระบอบเผด็จการถูกพังทลายดุจดังการล้มเป็นลูกโซ่ของลูกโดมิโน **Domino Theory** เป็นทฤษฎีที่ใช้อ้างในการสนับสนุนให้รัฐบาลอเมริกันร่วมในสงครามอินโดจีน หากรัฐบาลอเมริกันไม่สามารถค้ำยันภัยคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ในอินโดจีนได้ ประเทศในอุษาคเนย์และเอเชียบูรพาที่ละประเทศสองประเทศจะกลายเป็น

คอมมิวนิสต์ ดุจดังการล้มเป็นลูกโซ่ของลูกโดมิโน สงครามอินโดจีนยุติลง โดยที่ประเทศต่างๆในอินโดจีนได้เอกราช และไม่มีประเทศใดในอุษาคเนย์แปรเปลี่ยนเป็นคอมมิวนิสต์ ยกเว้นเวียดนามและลาว ทั้งๆที่ Domino Theory ให้คำทำนายอย่างผิดพลาดในยุคสงครามเย็น ผู้นำอเมริกันยังคงใช้ Domino Theory ในการทำนายปรากฏการณ์ Democracy Domino ในทศวรรษ 2000

Democratic Imperialism แปลว่า ระบบจักรวรรดินิยมประชาธิปไตย ขบวนการสันติภาพ ซึ่งต่อต้านการรุกรานอิรัก ชี้ให้เห็นว่า การใช้กำลังทหารและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่เหนือกว่าในการโค่นล้มล้มล้ม สุลเฮ็น และสถาปนาระบบประชาธิปไตยในอิรัก นำมาซึ่งระบบจักรวรรดินิยมประชาธิปไตย ขบวนการสันติภาพเรียกร้องให้ประเทศมหาอำนาจเคารพอำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ (State Sovereignty) อีกทั้งไม่เชื่อว่า การทำสงครามจะนำมาซึ่งระบบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนได้ นอกจากนี้บรรดาประเทศพันธมิตรที่ซัดโกลด์สหรัฐอเมริกาจำนวนมากมีการปกครองระบอบเผด็จการ แต่สหรัฐอเมริกาได้มีนโยบายกำจัดผู้นำประเทศเหล่านั้น ในจำนวนนี้ประกอบด้วย ซาอุดีอาระเบีย คูเวต จอร์แดน ปากีสถาน ฯลฯ ดังนั้น จึงเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า การทำสงครามรุกรานอิรักเป็นไปเพื่อสถาปนาความเป็นเจ้าโลกของสหรัฐอเมริกาเท่านั้น

Weapons of Mass Destruction แปลว่าอาวุธที่มีผลทำลายล้างรุนแรง เรียกว่า WMD สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรเป็นผู้นำในการกล่าวหาอิรักว่า มี WMD ซึ่งเป็นภัยคุกคามมนุษยชาติ ดังนั้น จึงต้องทำสงครามรุกรานอิรัก เพื่อโค่นล้มล้มล้ม สุลเฮ็น ก่อนที่ซัดดัม สุลเฮ็น จะเป็นภัยต่อสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร คำนิยามของ WMD เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันพอสมควร โดยพื้นฐานแล้วประกอบด้วยอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมี และอาวุธชีวภาพ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สหรัฐอเมริกาและประเทศมหาอำนาจอื่นล้วนมีอาวุธเหล่านี้ สหรัฐอเมริกาเองใช้อาวุธเหล่านี้ในสงครามเวียดนาม และในการรุกรานอิรักครั้งนี้ ก็ได้ใช้อาวุธที่มีผลทำลายล้างรุนแรงจำนวนมากในการถล่มอิรักและทำลายชีวิตประชาชนชาวอิรัก ทั้งเด็กและคนชรา โดยที่ไม่ปรากฏว่า กองทัพอิรักใช้ WMD ในการต่อสู้กับกองทัพผู้รุกราน หากสหรัฐอเมริกาอ้างว่าค้นพบ WMD ในอิรักในภายหลัง ก็ต้องฟังหูไว้หู เพราะสหรัฐอเมริกาอาจเรียนรู้วิธีการ 'ซุกยาบ้า' จากตำรวจไทย

Neo-cons เป็นคำย่อของ Neo-Conservatism แปลว่า ลัทธิอนุรักษนิยมสมัยใหม่ หมายถึง ลัทธิหรือแนวความคิดในการจัดระเบียบใหม่ของโลก โดยใช้พละทางทหารและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่สหรัฐอเมริกามีเหนือกว่าชาติอื่นๆ ในการสถาปนาระบบโลกที่มีสหรัฐอเมริกามีเป็นเจ้า Neo-cons เป็นพวกขวาสุดกู่ ฐานที่มั่นทางปัญญาของกลุ่มนี้ ก็คือ Project for the New American Century (PNAC) ผู้นำคนสำคัญประกอบด้วย Richard Cheney, Donald Rumsfeld, Paul

Wolfowitz, William Kristol และ Richard Perle คนเหล่านี้ล้วนได้ดิบได้ดีในรัฐบาลบุช จูเนียร์ อากา
 ขวาสุดขั้วของ Neo-cons ทำให้ผู้นำสายอนุรักษ์ ดังเช่น เฮนรี คิสซิงเจอร์ ยังส่ายหัว

Attitude Lobotomy เป็นคำที่นายโทมัส ฟรีดแมน (Thomas L. Friedman)
 คอลัมนิสต์แห่ง หนังสือพิมพ์ *The New York Times* ใช้บรรยายพวกกระหายสงคราม โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งกลุ่ม Neo-cons ในความเห็นของฟรีดแมน คนเหล่านี้ ควร 'ลงจากหลังม้า' และลงมาเดินถนน
 รับฟังความคิดเห็นของชาวโลก และแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน

หมายเหตุ โปรดอ่าน

1. Sunder Katwala, "A Lexicon of the Iraq Conflict", *The Observer* (March 16, 2003)
2. *BBC News*, "E-Cyclopedia's Words of War" Part One (March 19, 2003) ; Part Two
 (March 24, 2003) ; Part Three (April 2, 2003) ดู www.bbc.co.uk